

Μια πλάτεια, πολλές ιστορίες

Δ. 864. ΚΑΛΑΜΑΙΑ. Απόψεις προς λιμένα

Παρουσίαση από τον Ηλία Μπισσάνη

Πολύτιμες πληροφορίες και φωτογραφίες αντλήθηκαν από τα λευκώματα των ΓΑΚ Μεσσηνίας

- Αν. Μνηλίτση – Νίκα, Χρ. Θεοφιλοπούλου – Στεφανούρη “Καλαμάτα – Οδοιπορικό σε πλατείες και δρόμους της πόλης 1830 – 1940”
- Αν. Μνηλίτση – Νίκα, Στ. Βερράρου “Η Καλαμάτα μέσα από το φακό του Χρήστου Αλειφέρη 1937 – 1974”
- Πληροφορίες ακόμη αντλήθηκαν από το βιβλίο του Ορέστη Χρυσοσπάθη “Ιστορία της παλιάς Καλαμάτας” και από τα διαθέσιμα αρχεία των εφημερίδων “Θάρρος”, “Σημαία”, “Ελεύθερη Μεσσηνία”
- Φωτογραφικό υλικό διέθεσαν από το αρχείο του ο Νίκος Νικολόπουλος και η Λίζα Κουτσαπλή από το αρχείο του Γεώργιου Μπακούρου.

Κάπου κοντά στη συμβολή Αριστοδήμου και Νικηταρά, βρισκόμαστε στην άκρη της πόλης το 1837 σύμφωνα με τοπογραφικό διάγραμμα της γαλλικής αποστολής που παρουσίασε το 1952 ο αρχιτέκτονας Ιωάννης Σταμπολτζής,. Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα, η πόλη έφθανε νοτιοανατολικά μέχρι το 2ο Δημοτικό (Βύρωνος και Δημακοπούλου) και νότια μέχρι το Ορφανοτροφείο (πριν μεταξουργείο Φουρνέρ και αργότερα “Ηλέκτρα”). Από κάτω τρέχει ο Νέδοντας και πιο κάτω εκεί που υπάρχει το ηρώο οι καλαματιανοί κυνηγούν πάπιες σύμφωνα με τον Ορέστη Χρυσοσπάθη. Το ποτάμι σχηματίζει δύο βραχίονες στο σημείο που προαναφέρθηκε και αφήνει μια περιοχή υπερυψωμένη και ελεύθερη, το Νησάκι **(φωτ. 1)**

Στη διάρκεια της πρώτης απόπειρας αστικού μετασχηματισμού το 1867 εγκρίνεται το σχέδιο πόλης Καλαμάτας που φθάνει μέχρι την σημερινή Πολυχάρους και το 1868 εγκρίνεται το σχέδιο πόλης Παραλίας. Το σχέδιο προέβλεπε περιορισμό της κοίτης του Νέδοντα, πλατεία στη θέση του σημερινού δημαρχείου και την κατασκευή με επίχωση δρόμου που θα ένωνε τους δύο οικιστικές ενότητες. Τη δεκαετία του 1870 αποφασίστηκε η κατασκευή τοίχων μέσα στην κοίτη του Νέδοντα για να διευθετηθούν τα νερά, και μέχρι το 1875 είχε ολοκληρωθεί η πρόχειρη κατασκευή της Ερμού αρχικά με από το 1908 οριστικά Αριστομένους **(φωτ. 2)**.

Το “μεγάλο κύμα” όμως του αστικού μετασχηματισμού ήρθε αργότερα στα τέλη του 19ου αιώνα και ολοκληρώθηκε στις αρχές του 20ου με την ενοποίηση των δράσεων και της πόλης με την παραλία με το σχέδιο του 1905. Το 1882 ξεκίνησε η κατασκευή του λιμανιού αλλά μεγάλη πλημμύρα του Νέδοντα προκάλεσε καταστροφές και οδήγησε στην απόφαση εκτροπής του ποταμού στο δυτικό βραχίονα. Το 1901 ολοκληρώθηκε μετά κόπων και βασάνων η κατασκευή του λιμανιού, ενώ το τρένο είχε έρθει κάπου 10 χρόνια ενωρίτερα. Οι συζητήσεις για νέο σχέδιο ήταν πολλές και ολοκληρώθηκαν το 1905. Δυό χρόνια νωρίτερα το 1903 είχε αρχίσει η διαμόρφωση της σημερινής Σιδηροδρομικού Σταθμού που ένωνε την είσοδο της πόλης με την Αριστομένους και κατέληγε ακριβώς απέναντι από το σημερινό Πνευματικό Κέντρο **(φωτ. 3)**. Μετά από ένα χρόνο άρχισε και η επίχωση της πλατείας καθώς ορισμένα πράγματα είχαν δρομολογηθεί πριν από την κύρωση του σχεδίου πόλης. Από τη στιγμή που έγινε η πρόχειρη κατασκευή της Αριστομένους και έγινε το προφυλακτήριο τείχος του Νέδοντα, ξεκίνησε η κατασκευή κτηρίων κατά μήκος του δρόμου. Μια εικόνα από την διαμόρφωση της περιοχής της πλατείας και ανατολικά από αυτή δίνει καρτ ποσταλ γύρω στα 1910 με φωτογραφία που έχει ληφθεί από κτήριο περίπου στο ύψος του Πνευματικού Κέντρου **(φωτ. 4)**. Στην Αριστομένους δεσπόζει το κτήριο του ξενοδοχείου “Πανελλήνιον” (σημερινό “Rex”) που εγκαινιάστηκε το 1902. Και ακριβώς νότια βρίσκεται το ιστορικό δημαρχείο, οικία του μεγαλέμπορου Παν. Ψάλη τότε, που κατασκευάστηκε γύρω στα 1890. Και όπως φαίνεται, μέχρι εκείνο το σημείο είχε διαμορφωθεί οριστικά αν την συγκρίνουμε άλλη καρτ ποσταλ της δεκαετίας του 1920. Το κτήριο που είναι γνωστό ως στοά Βαρβουσή κατασκευάστηκε γύρω στο 1930 **(φωτ. 5)**.

Αξίζει να αναφερθεί το γεγονός ότι στη δεκαετία του 1890 κατασκευάστηκε το εμβληματικό κτήριο Κατσαούνη το οποίο διέθετε μέχρι και αίθουσα όπου δίνονταν θεατρικές παραστάσεις. Ένα αρχιτεκτονικό μνημείο που στέγασε αργότερα στην Τράπεζα Αθηνών αλλά κατεδαφίστηκε τη δεκαετία του 1960 με σκοπό να κατασκευαστεί ξενοδοχείο, σχέδιο που απέτυχε λόγω αντιδράσεων ανταγωνιστών και έγινε το κτήριο της Εθνικής και των γραφείων πάνω από αυτή που βλέπουμε σήμερα **(φωτ. 6)**. Λίγο αργότερα και περί το 1900, κατασκευάστηκε το κτήριο Κουτσομπτόπουλου που αγοράστηκε γύρω στο 1930 από την Τράπεζα Ελλάδος. Στη διάρκεια της κατοχής στο κτήριο της Τράπεζας Ελλάδος στεγάστηκε το Γερμανικό Φρουραρχείο. Εξω από το Φρουραρχείο έγινε μεγάλη διαδήλωση γυναικών το Νοέμβριο του 1943 οργανωμένη από το ΕΑΜ για να αποτραπεί η εκτέλεση 10 πατριωτών. Οι Γερμανοί πυροβόλησαν τις διαδηλώτριες, κάποιες μαρτυρίες μιλούν για 4 νεκρές και πολλές τραυματισμένες.

Όπως γίνεται αντιληπτό, η σημερινή πλατεία ήταν κομμένη... διαγωνίως στα δύο: Στη βόρεια πλευρά πάνω από τη Λαϊκή Σχολή (η οποία κατασκευάστηκε γύρω στα 1910) και στη νότια πλευρά προς τα κάτω. Η εμπορική και κοινωνική δραστηριότητα συγκεντρωνόταν στη βόρεια πλευρά, ενώ η νότια ήταν σχετικά αραιοκατοικημένη για πολλά χρόνια ακόμη. Γύρω από τη βόρεια πλευρά υπήρχε το ονομαστό καφενείο Τζανή από το οποίο πήρε ως τοπόσημο για πολλά χρόνια το όνομα η πλατεία, αλλά και το καπνοκοπήριο του οποίου επίσης η θέση χρησιμοποιήθηκε ως όνομα της πλατείας. Κινηματογράφοι και καμπαρέ συμ-

πλήρωναν την εικόνα σε εκείνη την περιοχή. Στο βόρειο τμήμα της πλταείας και κατά μήκος της Αριστομένους φυτεύτηκαν δέντρα και έγινε ένας εξωραϊσμός καθώς αποτελούσε καθολικό αίτημα. Στις φωτογραφίες που ακολουθούν φαίνεται ο τρόπος διαμόρφωσης της πλταείας τη δεκαετία του 1910 (φωτ. 7) για την ακρίβεια το τμήμα της από το κτήριο Κουτσομπτοπούλου (σήμερα Τράπεζα Πειραιώς) προς το νότο. Και αργότερα του 1920 (φωτ. 8-9). Στην τελευταία φωτογραφία διακρίνουμε και τον τρόπο διαμόρφωσης της πλταείας και προφύλαξης των ακινήτων από τις πλημμύρες το Νέδοντα. Από αριστερά διακρίνονται το καφενείο στο οποίο έγινε η αιματηρή επίθεση της συμμορίας του Μαγγανά το Φεβρουάριο του 1946, το μπαρ “Καλαματιανό”, τα γραφεία της συνεταιριστικής οργάνωσης “Πανμεσσηνιακή” και πιθανολογώ το πρώτο πρατήριο καυσίμων στην πόλη.

Τα πράγματα όμως δεν εξελίχθηκαν καθόλου ομαλά, καθώς στην πλταεία διεκδίκησαν διάφοροι ιδιοκτησιακά δικαιώματα. Και για να μην υπάρχει καμία απορία για το πως βρέθηκαν με ιδιοκτησίες κάποιοι μέσα στο ποτάμι ουσιαστικά, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι με το νόμο περί διακρίσεως των κτημάτων την εποχή του Οθωνα, στους ποταμούς που δεν ήταν πληωτοί τα τμήματα της κοίτης που αποσύρονταν τα νερά ανήκαν στους παρόχθιους. Έτσι βρέθηκε η οικογένεια Λογοθέτη να διεκδικεί έκταση 1.700 τετραγωνικών πήχων στη βόρεια πλευρά της πλταείας από το σύνολο των 7.000 τετραγωνικών πήχων που ήταν και εξελίχθηκε μια μακρόχρονη δικαστική διαδικασία που ξεκίνησε το 1924 και ολοκληρώθηκε το 1937 με την επείγουσα κατάθεση των χρημάτων για να γίνουν έργα στην πλταεία. Στην οποία εν τω μεταξύ είχαν καταστραφεί τα παρτέρια, είχαν ανοιχτεί ορύγματα και υπήρχε η απειλή φύτευσης... φραγκοσυκιών για οριοθέτηση (φωτ. 10-13).

Την εποχή της δημαρχοντίας του Χρήστου Κουμάντου είχε συνταχθεί μελέτη για την κατασκευή παρτεριών στη βόρεια πλευρά της πλταείας, η οποία ξεκίνησε το 1937 (φωτ. 14) λίγο πριν η δικτατορία του Μεταξά απομακρύνει τον εκλεγμένο δήμαρχο της πόλης από τη θέση του. Ένα χρόνο αργότερα ο δήμος αποφάσισε να επεκτείνει την πλταεία προς νότο μέχρι εκεί που οριοθετείται σήμερα και να κατασκευάσει παρτέρια στο χώρο βορείως του ξενοδοχείου “Ακταίων” μετέπειτα Γαλιάξια (φωτ. 15). Στα παρτέρια έγιναν φυτεύσεις με ένα σχέδιο που περιλάμβανε μπορντούρες, θάμνους διαμορφωμένους σε γεωμετρικά σχέδια και ανθοφόρα φυτά. Αυτή η λογική διαμόρφωσης των ελεύθερων χώρων της πόλης πήρε καθολικό χαρακτήρα από την πλταεία Υπαπαντής μέχρι το πάρκο λιμενικού, ενώ έγιναν φυτεύσεις σε μπορντούρες σε στους συνδετήριους δρόμους (Αριστομένους, Σιδηροδρομικού Σταθμού). Μια πρώτη εικόνα της διαμόρφωσης έχουμε στα τέλη της δεκαετίας του 1930 (φωτ. 16). Στις 25 Μαρτίου του 1940 στη βόρεια πλευρά τοποθετήθηκαν αντικρουστά οι προτομές Παπαφλέσσα και Αναγνωσταρά και ολοκληρώθηκε η πρώτη “ανάπλωση” μετά τη βίαιη καταστροφή παρτεριών και φυτεύσεων τη δεκαετία του 1920 (φωτ. 17). Στο σημείο αυτό και στο βόρειο φανοστάτη έγινε το λιντσάρισμα από το αγριεμένο πλήθος της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας των Ταγμάτων Ασφαλείας που είχαν συλληφθεί στο Μελιγαλά μετά τη μάχη. Ανέναντι από την Τράπεζα Ελλάδος τα μεταπολεμικά κατά βάση χρόνια, οι φωτογράφοι ήταν σημενοί με τις μηχανές τους και απαθανάτιζαν τους περαστικούς, κάθε σπίτι ίσως έχει και από μια τέτοια φωτογραφία (φωτ. 18)

Και ενώ συνέβαιναν αυτά, τη δεκαετία του 1930 η πόλη συνέχισε να κινείται νοτιότερα συνδεδεμένη κυρίως με τον σιδηροδρομικό σταθμό, δημιουργήθηκαν ξενοδοχεία και έτσι “γεννήθηκαν” οι κινηματογράφοι “Τριανόν” (με χειμερινό-θερινό στο ίδιο σημείο, σήμερα πολυκατοικία), και “Εσπερος” (χωριστά χειμερινό – σήμερα Πνευματικό Κέντρο) και θερινό (σήμερα οικόπεδο) (φωτ. 19-20). Η εικόνα της πλταείας σε εκείνο το κομβικό σημείο διαχωρισμού νοτίως και βορείως της σιδηροδρομικού σταθμού, δίνεται πολύ χαρακτηριστικά σε μια μεταγενέστερη... χριστουγεννιάτικη φωτογραφία στα μέσα της δεκαετίας του 1960 (φωτ. 21). Στη φωτογραφία του εξωφύλλου μπορούμε να διακρίνουμε και το παρτέρι που σχηματίστηκε στο τρίγωνο που βρισκόταν ακριβώς βόρεια μπροστά από το Τριανόν με πλευρές την Γιατράκου και τη Σιδηροδρομικού Σταθμού. Η εικόνα αυτή άλλαξε ριζικά με την ανάπλωση που έγινε επί δημαρχίας Κουτουμάνου το 1973. Το τρίγωνο καταργήθηκε και ενοποιήθηκε η πλταεία, “έστριψε η Σιδηροδρομικού Σταθμού, στη βόρεια πλευρά της δημιουργήθηκαν παρτέρια σε μια άλλη αρχιτεκτονική λογική με ανοιχτά παρτέρια, γκαζόν, θάμνους και δέντρα (φωτ. 22). Το 1978 στο σημείο αυτό τοποθετήθηκε επί δημαρχίας Μανώλη Βέκκου το Ηρώο που προκάλεσε πολλές συζητήσεις λόγω της αισθητικής και της εμφάνισης των πρωταγωνιστών (φωτ. 23).

Πολλοί θυμούνται τα “Ταλάξια” , άλλοι θυμούνται το “Ακταίον”, όμως απέναντι από αυτό το σημείο βρίσκεται ένα κτήριο που έχει τη δική του ιστορία στην περιοχή της πλατείας. Πρόκειται για το κτήριο Μασουρίδη στο οποίο φιλοξενήθηκε ο Βασιλιάς Γεώργιος το 1938, λειτούργησε για χρόνια η Αγροτική Τράπεζα, ως διοικητήριο στην κατοχή και μετά για λίγες ημέρες των Ταγμάτων Ασφαλείας και στη συνέχεια του ΕΑΜ (φωτ. 24)

Και έτσι περνάμε στη νότια πλευρά της πλατείας η οποία ήταν απολύτως γυμνή τη δεκαετία του 1920 και δέσποζε σε αυτή το κτήριο Σκιά (παλαιότερα στέγασε το τελευταίο καφενείο της πλατείας, του “Μούστου” και τώρα το “Bistroteca”) - (φωτ. 25). Απέναντι βρισκόταν το κτήριο Κουτσομπτόπουλου (σήμερα “Πειραιώς”) και στο βάθος νοτιοανατολικά η ποταποϊία Καλλικούνη. Αργότερα κτίστηκαν και άλλα κτήρια, περισσότερο ή λιγότερο πλούσια με σημαντικότερο αυτό του δικηγόρου Παπαθεοδώρου (σήμερα Platea). Στο πλαίσιο ανάπτυξης του σχεδίου Κουμάντου δημιουργήθηκαν τα περίφημα “Ψαράκια” που υπάρχουν ακόμη στη συλλογική μνήμη (φωτ. 26). Ιστορικά θα πρέπει να αναφερθούμε και σε ένα τραγικό γεγονός που σημειώθηκε σε αυτή την περιοχή, ήταν η εκτέλεση εν ψυχρώ των αδελφών Μελιγκώνη από τα Τάγματα Ασφαλείας του Βρεττάκου τον Ιανουάριο του 1944. μπροστά από το σημείο που βρίσκεται σήμερα ο “Λωτός”. Στην ανάπτυξη Κουμάντου θα πρέπει να σημειώσουμε ότι προβλήθηκε όπως φαίνεται στη φωτογραφία (φωτ. 27) ένας δρόμος στη δυτική πλευρά από τον οποίο γινόταν και ήπια κίνηση οχημάτων. Στην ανατολική πλευρά της πλατείας το 1963 κατασκευάστηκε η πρώτη πολυκατοικία που έγινε και τοποσημο, αργότερα πήρε και το όνομα “της ΔΕΗ” καθώς εκεί στεγάστηκαν οι υπηρεσίες της (φωτ. 28). Η κτηριακή διαμόρφωση στη νότια πλευρά της πλατείας φαίνεται σε δύο φωτογραφίες που έχουν ληφθεί το 1966 (φωτ. 29 και 30). Γενικά η όψη της πλατείας είναι ένας αχανής χώρος περιπάτου με... τραπεζάκια έξω, στον οποίο γινόταν το... νυφοπάζαρο κατά την κοινωνική σύμβαση της εποχής. Στη βόρεια πλευρά τα παρτέρια και στη νότια τα “Ψαράκια” έδιναν το διαφορετικό χρώμα.

Το 1973 ακολούθησε η ανάπτυξη Κουτουμάνου σε ένα πνεύμα μοντερνισμού που καταργεί τα παρτέρια και μαζί τα κάγκελα, αφήνει ανοιχτούς και προσβάσιμους τους χώρους πρασίνου και η αχανής πλατεία στρώνεται με μάρμαρα και ένα σχέδιο που χαρακτηρίζεται ως “op art” με γεωμετρικά σχήματα που δεν γίνονται αντιληπτά από εδάφους αλλά ήταν εντυπωσιακά όταν τα έβλεπε κάποιος από ψηλά (φωτ. 31 και 32). Τα “Ψαράκια” καταργήθηκαν αλλά στην ανάπτυξη αρχικά κατασκευάστηκε συντριβάνι αρχικά μεγάλο που πέταγε πολύ ψηλά και δημιουργούσε προβλήματα και στη συνέχεια ένα μικρότερο (φωτ. 33) . Το οποίο όμως αργότερα για λόγους που δεν γνωρίζω καταργήθηκε και τη θέση του πήρε ένα παρτέριο στην ίδια αισθητική αυτών που είχαν δημιουργηθεί στη βόρεια πλευρά της πλατείας (φωτ. 34). Πριν κλείσουμε αυτή την περιήγηση στο παρελθόν θα πρέπει να τονίσουμε ότι την εποχή της έκρηξης του κινηματογράφου, το 1968, λειτούργησε στο σημείο που βρίσκεται σήμερα ο πεζόδρομος νοτίως του κτηρίου Καλλικούνη η θερινή “Ηλέκτρα” μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1970 περίπου (φωτ. 35).

Η τελευταία ανάπτυξη δεν έχει περάσει ακόμη στην αρμοδιότητα της,... ιστορίας, γνώμη έχω διατυπωμένη ευθαρσώς αλλά αυτό είναι μια άλλη συζήτηση. Η κεντρική πλατεία της Καλαμάτας έμεινε στην ιστορία με διάφορα ονόματα ανάλογα με τις πολιτικές συνθήκες που επικρατούσαν: Τζανή, Καπνοκοπηρίου (ή Καπνεργοστασίου), Λαϊκής Σχολής, Τριανόν, Κωνσταντίνου Διαδόχου, Βενιζέλιου, Βασιλέως Κωνσταντίνου, Βασιλέως Γεωργίου Β', Ηρώων, ΕΛΑΣ, Εθνικής Αντίστασης, Βασιλέως Γεωργίου Β' και τελικά... κεντρική πλατεία.. Από την αυγή του 20ου αιώνα άρχισε να αποτελεί κέντρο κοινωνικών αρχικά και πολιτικών στη συνέχεια εκδηλώσεων. Πέρασαν, βασιλιάδες, πρόεδροι, πρωθυπουργοί, αρχηγοί κομμάτων, δικτάτορες. Έγιναν παρελάσεις και διαδηλώσεις. Μεγαλεία αλλά και καθημερινότητα: Διασκέδαση, βόλτες, κοινωνική συναναστροφή, έρωτες και προξενεία. Ένα τεράστιο κοινωνικό και πολιτικό χωνευτήρι...

ΦΩΤ. 1

Μια πλατεία, πολλές ιστορίες

ΦΩΤ. 2

Μια πλατεία, πολλές ιστορίες

ΚΑΛΑΜΑΤΑ: ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ

3. - CALAMATA. — Vue Centrale

ΦΩΤ. 3

ΜΕΡΟΣ ΘΑΟΥΤ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑ

ΦΩΤ. 4

Μια πλατεία, πολλές ιστορίες

Μια πλατεία, πολλές ιστορίες

Καλάμα, 'Οδός 'Αριστομένουσ'

Calamata.

ΦΩΤ. 7

ΚΑΛΑΜΑΙ — Πλατεία Τζαννί.

CALAMATA — Place Tzanni

ΦΩΤ. 8

ΦΩΤ. 9

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΖΑΝΗ

Χθές οί κληρονόμοι Γρηγ. Λογοθέτου έκτελοῦντες τήν ὑπὲρ αὐτῶν ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν τοῦ Δικαστηρίου, ἐγκατεστήθησαν εἰς τὸ ἐπιδικασθὲν εἰς αὐτοῦς μέρος τῆς πλατείας Τζανῆ, ἐνεργήσαντες πράξεις ἐνδεικνυούσας τὴν κατοχὴν αὐτῶν καὶ κυριότητα. Οἱ κληρονόμοι προέβησαν εἰς καταστροφὴν τοῦ ἐν τῷ ἐπιδικασθένει χώρου κηπαρίου τοῦ Δήμου καὶ εἰς τὴν ὁροθεσίον τοῦ ἀνήκοντος εἰς αὐτοῦς μέρους διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τάφρων.

ΦΩΤ. 10

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΖΑΝΗ ΠΕΡΙΦΡΑΣΣΕΤΑΙ

Οἱ Κληρονόμοι Λογοθέτου ἀπὸ τῆς προχθὲς μετέφεραν εἰς τὴν πλατεῖαν Τζανῆ λίθους καὶ ἀγγωνάρια πρὸς περίφραξιν τοῦ ἀνήκοντος εἰς αὐτὴν χώρου, ὅστις ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς γωνίας τῆς τραπεζῆς μέχρι τῆς γωνίας τοῦ πρώην Καπνοκοπηρίου.

ΦΩΤ. 11

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΤΖΑΝΗ
ΑΠΗΓΟΡΕΥΘΗ Η ΣΥΝΕΧΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ἐκ μέρους τοῦ Δήμου Καλαμῶν ἐπεδόθη πρὸς τὸν κ. Εἰρηνοδίκην Καλαμῶν ἀγωγή περὶ προσωρινῶν μέτρων ἐν τῇ καταληφθείσῃ Πλατεῖᾳ Τζανῆ ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ Δικηγόρου κ. Π. Στσιανοπούλου καὶ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ πλατεία Τζανῆ δὲν ἔχει ἐκχωρηθῆ εἰς αὐτοὺς ἐξ ὁλοκλήρου ἀλλ' Ἰσπανικὸν μόνον τμήμα αὐτῆς ἐκ 1800 μέτρων.

Χθὲς ἐξεδόθη παρὰ τοῦ κ. Εἰρηνοδίκου καὶ ἐκoinοποιήθη πρὸς τοὺς διαδίκους προσωρινὴ διάταξις ἐκτελεστὴ, ἀπαγορεύουσα πᾶσαν περαιτέρω ἐργασίαν ἐπὶ τῆς διαφιλονεικουμένης Πλατείας μέχρι συζητήσεως τῆς ἀγωγῆς, ἥτις θὰ γείνη αὖθις Δευτέραν περὶ ὥραν 4 μ. μ. ἐπὶ τόπον. Κατόπιν τούτου ἡ Ἀστυνομία ἐπιμβᾶσα παρημποδίσεν τοὺς ἰδιοκτῆτας νὰ συνεχίσουν τὰς οἰκοδομικὰς ἐργασίας τῶν ἐπὶ τῆς Πλατείας.

ΦΩΤ. 12

1

Η ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΤΖΑΝΗ

Τὸ ψήφισμα τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου διὰ τοῦ ὁποίου ρυθμίζεται τὸ ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν κληρονόμων Γ. η. γ. Λογυθέτου διὰ τὴν ἀγοράν τοῦ παρὰ τὴν πλατείαν Τζανῆ οἰκοπέδου τῶν ὄπου ὁ Ἀθηναϊκὸς κινηματογράφος ὑπεβλήθη εἰς τὴν Νομαρχίαν πρὸς ἔγκρισιν.

Διὰ τοῦ ἐν λόγῳ ψηφίσματος εἰς τὴν κανονισομένην ἀποζημίωσιν λαμβάνουν μέρος καὶ οἱ παρόδοι διὰ ποσὸν 250,000 τοῦ ὑπολοίπου τῆς ἀποζημιώσεως ἀναλειφθέντος παρὰ Δήμου κατὰ δόσεις κανονισομένας ἐν τῷ ψηφίσματι.

ΦΩΤ. 13

ΦΩΤ. 14

Μια πλατεία, πολλές ιστορίες

ΦΩΤ. 15

ΦΩΤ. 16

Μια πλατεία, πολλές ιστορίες

ΦΩΤ. 17

ΦΩΤ. 18

ΦΩΤ. 19

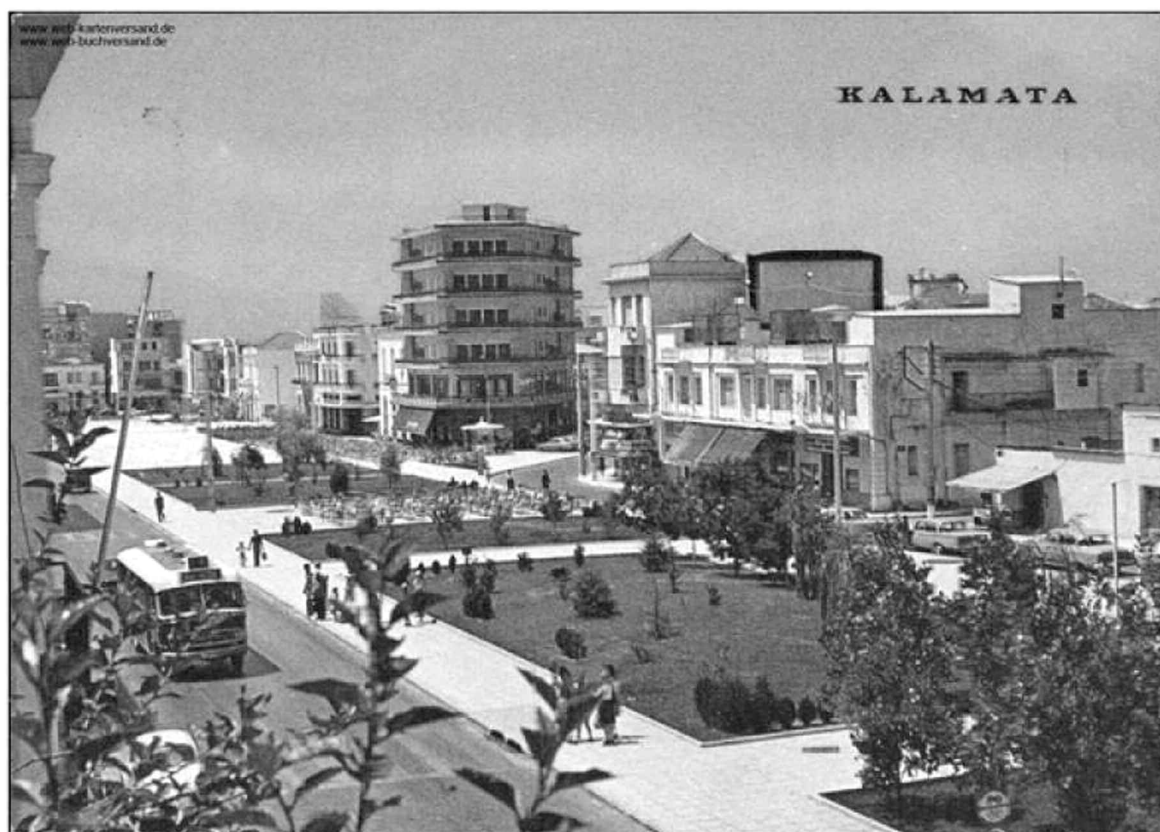

ΦΩΤ. 20

Μια πλατεία, πολλές ιστορίες

ΦΩΤ. 21

ΦΩΤ. 22

KALAMATA

ΦΩΤ. 23

ΦΩΤ. 24

Μια πλατεία, πολλές ιστορίες

ΦΩΤ. 25

ΦΩΤ. 26

Μια πλατεία, πολλές ιστορίες

ΦΩΤ. 27

ΦΩΤ. 28

ΦΩΤ. 29

ΦΩΤ. 30

ΦΩΤ. 31

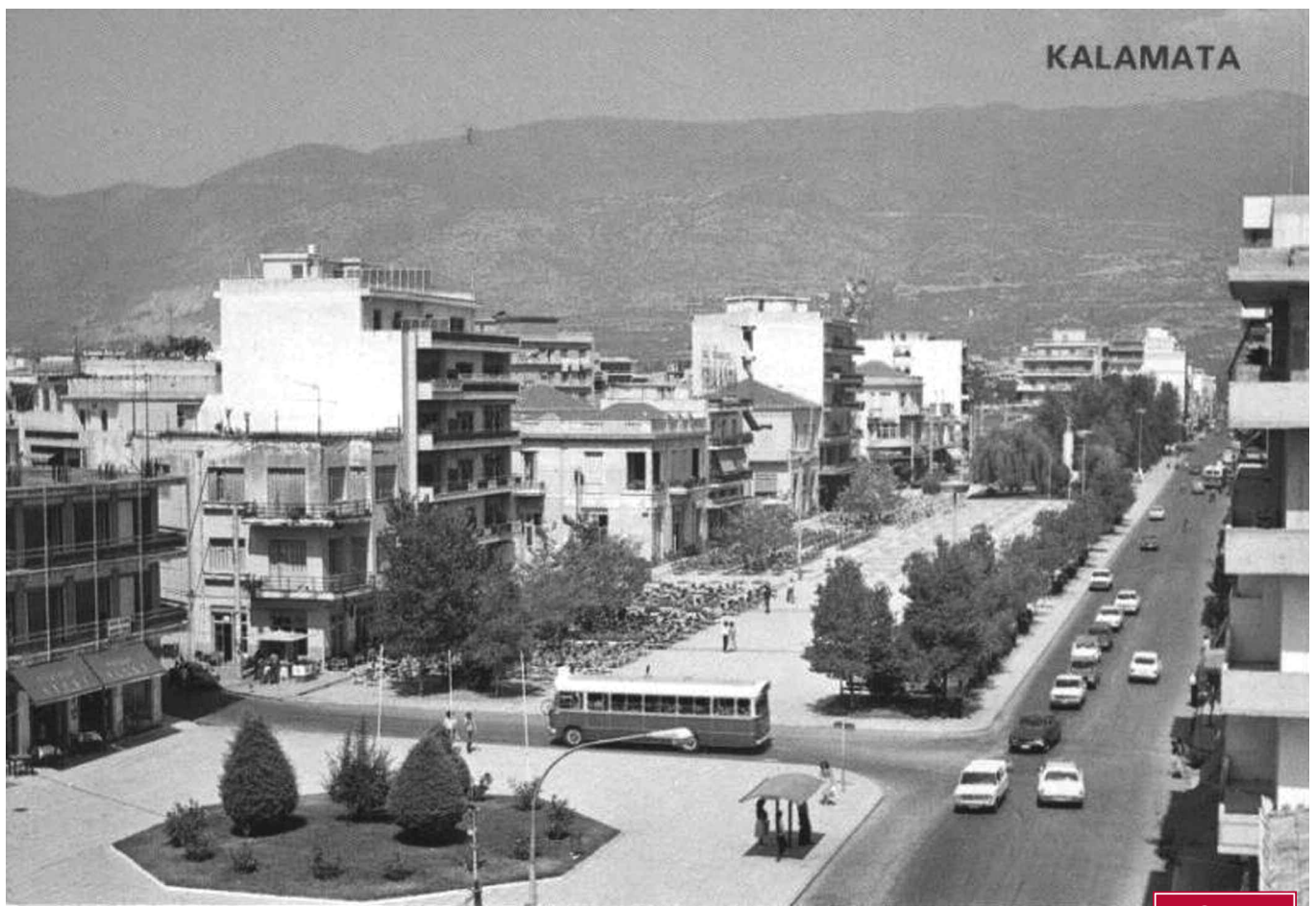

ΦΩΤ. 32

ΦΩΤ. 33

ΦΩΤ. 34

ΦΩΤ. 35

Το σχέδιο του 1905 προέβλεπε μια τεράστια πλατεία από τη σημερινή βόρεια πλευρά της μέχρι και το λιμάνι